

INHOUD

SteenLaelia's

Sophronitis fournieri (syn. *Laelia ostermayerii*)

Een uitgave van P&P Orchids.

Niets uit deze publicatie mag op enigerlei wijze worden overgenomen zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Het verlenen van toestemming tot publicatie strekt zich tevens uit tot het in enige vorm elektronisch beschikbaar stellen. Hoewel aan deze publicatie uiterste zorg is besteed, aanvaarden de uitgever noch de redactie enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/ of onvolkomenheden in deze uitgave.

Het Geslacht Sophronitis (ex Laelia) in Brazilië.

SteenLaelia's

Patrick Mannens

In Antwerpen zitten enkele liefhebbers die vaak *SteenLaelia's* meebrengen naar de clubavonden. En in 2007 presenteerde Maurice Casteleyn een avond gewijd aan '*SteenLaelia's*'. Hij gebruikte daarvoor een presentatie van de hand van Francisco Miranda. Genaamd '*The Genus Laelia in Brazil*'.

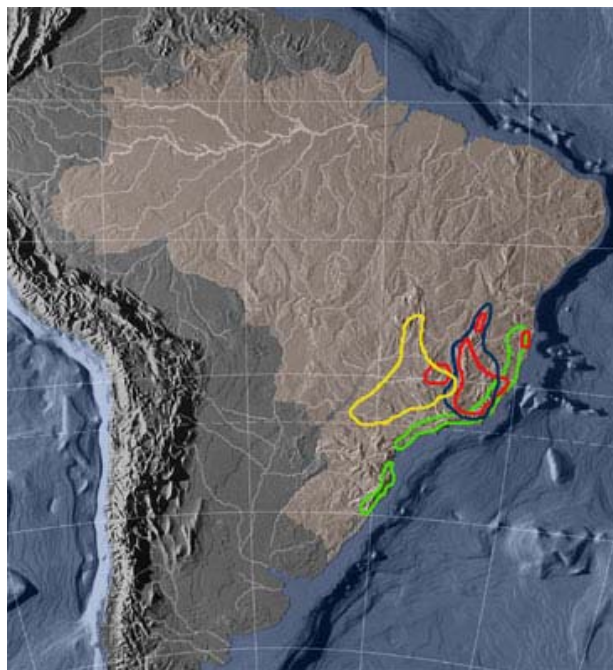
Maar hij vertelde er gelijk ook bij, dat veel van de gebruikte namen reeds achterhaald waren. Immers via DNA-onderzoek waren er nieuwe inzichten ontstaan betreffende samenhang van vele geslachten. Zo werden de meeste van de '*Steenlaelia's*' nu ingedeeld bij het geslacht *Sophronitis*. Ik ga trachten een beeld te vormen van de *SteenLaelia's* die mij ter aandacht kwamen. En hoop alle namen te kunnen vermelden, in overeenstemming van wat de KEW-list vermeld, op het moment dat deze gazet gepubliceerd wordt.

Mijn bron voor informatie beschreef zowat alle Braziliaanse *Laelia's*, dus veel meer dan louter wat wij herkennen als *SteenLaelia's*. Ik ga me hier beperken tot de *SteenLaelia's*.

Misschien even ; Wat maakt een *SteenLaelia* anders dan andere *Laelia*'s?

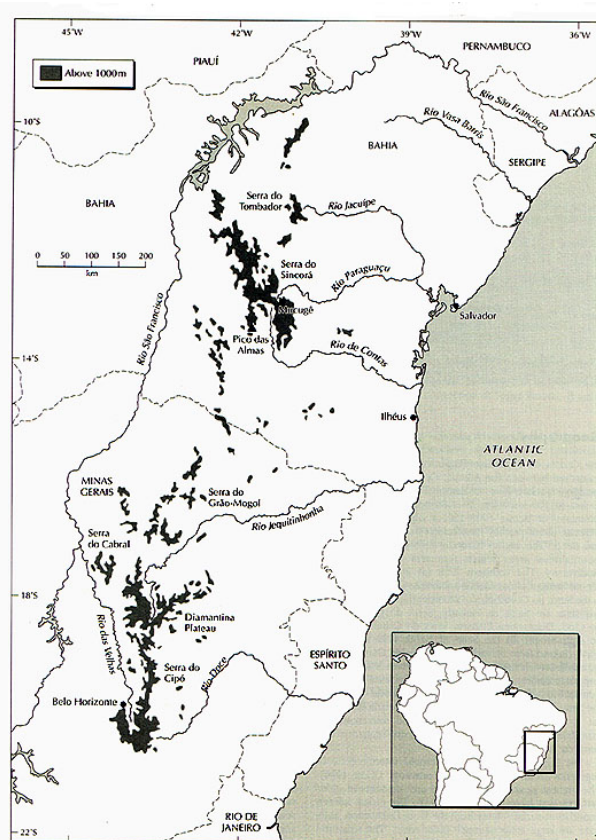
Voorals hun groeiwijze, zoals de naamgeving doet vermoeden ze groeien Litofietisch, of dus op stenen en rotsen. Vanzelfsprekend is dat dan in kleine spleten en scheuren, op luwtes waar wat grond is blijven steken en waar *Laelia*'s vast grond vinden tussen *Tilantia*'s en andere planten die het in dat biotoop goed doen. Zoals hier op de foto een voorbeeld van *Brassavola tuberculata*

Het eerste wat aanbod komt is de distributie: De *SteenLaelia*'s van Brazilië hebben een zeer interessant verspreidingsgebied.

Wat destijds dus *Laelia* werd genoemd onderscheidde zich alvast omwille van hun verspreiding. Ze kwamen voor op een relatief klein deel van Brazilië, volledig geïsoleerd van andere *Laelia*'s die bijvoorbeeld in Mexico voorkomen. Ze komen vooral voor langs de kust en in iets hoger gelegen rotsformaties die zich vanaf de kust landinwaarts uitstrekken.

1. Section *Cattleyodes*, in **GROEN**, is absoluut kustgebied, maximal één of twee berggruggen voorbij de kustlijn.
2. Section *Hadrolaelia*, in **ROOD**, heeft ondermeer een kleine groep planten die op vrij grote hoogte voorkomen (Voor Braziliaanse norm 800-1500 meter).
3. Section *Parviflorae*, in **BLAUW**, is volledige verspreid in een bergachtiggebied vanaf 800 tot 1500 meter en hoger.
4. Section *Microlaelia*, in **GEEL**, bevat slechts één soort die in het binnenland gevonden wordt.

Wellicht is het handig even een opsomming te maken van wat ik zoal als *SteenLaelia*'s vermeld vond en wat de huidige correcte naam zou zijn.

Deze lijst is zeker niet sluitend. Raadpleeg de KEW-list :

<http://www.kew.org/data/monocotsRedirect.html>

Correcte naam (vaak bekend als)
Sophronitis angereri (syn.*Laelia angereri*)
Sophronitis blumenscheinii (syn.*Laelia cardimii*)
Sophronitis bradei (syn.*Laelia bradei*)
Sophronitis briegeri (syn.*Laelia briegeri*)
Sophronitis cinnabarina (syn.*Laelia cinnabarina*)
Sophronitis crispata (syn.*Laelia mantiqueirae*)
Sophronitis esalqueana (syn.*Laelia esalqueana*)
Sophronitis crispa (syn.*Laelia crispa*)
Sophronitis crispata (syn.*Laelia flava*)
Sophronitis crispata (syn.*Laelia rupestris*)
Sophronitis endsfeldzii (syn.*Laelia endsfeldzii*)
Sophronitis fourrieri (syn.*Laelia fourrieri*)
Sophronitis gracilis (syn.*Laelia gracilis*)
Sophronitis ghillanyi (syn.*Laelia ghillanyi*)
Sophronitis harpophylla (syn.*Laelia harpophylla*)
Sophronitis itambana (syn.*Laelia itambana*)
Sophronitis kettieana (syn.*Laelia kettieana*)
Sophronitis liliputana (syn.*Laelia liliputana*)
Sophronitis lobata (syn.*Laelia lobata*)
Sophronitis longipes (syn.*Laelia lucasiana*)
Sophronitis milleri (syn.*Laelia milleri*)
Sophronitis purpurata (syn.*Laelia purpurata*)
Sophronitis reginae (syn.*Laelia reginae*)
Sophronitis sanguiloba (syn.*Laelia sanguiloba*)

De geslachtsnaam is dus *Sophronitis*, maar omdat er nog geen volksnaam voor *Steenlaelia* is ontstaan, blijf ik die hier gebruiken.

Kustlijn : Gebied van de Cattleyodes.

Wat je daar kan aantreffen is ondermeer *Sophronitis purpurata*

Sophronitis purpurata (syn.*Laelia purpurata*)

Sommige mensen gaan die bezwaarlijk een *SteenLaelia* willen noemen. Hij groeit in vaak terrestrisch in zanderige zeer doorlatende gronden, vaak vlak langs de kust. Soms ook half epifiet tegen boomstammen op. En is vooral veel forser dan wat de meeste mensen onder *SteenLaelia* katalogeren.

Spijtig genoeg zijn de natuurlijke vindplaatsen quasi leeggeroofd. Slechts in enkele private terreinen langs de Braziliaanse kust vind je nog planten in hun natuurlijke habitat.

Toch hoort ook deze veel gekweekte en vaak gehybridiseerde soort tot de *SteenLaelia*'s van Brazilië, nu dus de Litofietisch groeiende *Sophronitissen* van Brazilië.

Gelijkaardig verhaal betreft *Sophronitis lobata*, *Sophronitis Crispa*, *Sophronitis tenebrosa* en enkele andere grote soorten uit het geslacht *Sophronitis*.

Section *Hadrolaelia*

Ik vond verwijzing naar slechts enkele vertegenwoordigers binnen deze sectie. Met name *Hadrolaelia alaorii*, *Hadrolaelia dayana*, *Hadrolaelia jongheana*, *Hadrolaelia praestans*, *Hadrolaelia pumila* en *Hadrolaelia sincorana*. Het betreft hier dus ook Braziliaanse oud vertegenwoordigers van het geslacht *Laelia*. Ze zijn mee getransfereerd naar *Sophronitis*, maar ondertussen ondergebracht in het aparte geslacht *Hadrolaelia*. Qua plantvorm en afkomst dus ook geassocieerd met de *SteenLaelia*'s, maar ze groeien epifietisch in wat hoger gelegen regenwouden.

Hadrolaelia dayana

Hadrolaelia sincorana

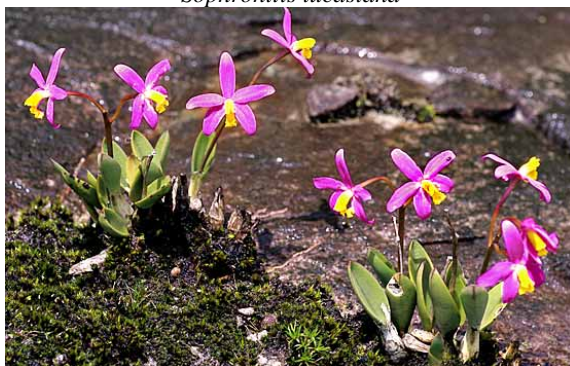
Section *Parviflorae*

Waarschijnlijk de groep planten die voor de meeste mensen als *SteenLaelia* gekatalogeerd worden. Stugge, gedrongen planten, klein, en meestal fel gekleurde bloemen.

De planten groeien boven op kale rotsen, bloedgesteld aan felle wind, aan volle zon, aan striemende regen, maar dan ook weer door de warmte van de stenen, aan grote droogte. Al deze planten zijn dus nu ondergebracht in het geslacht *Sophronitis*.

Sophronitis lucasiana

Sophronitis lucasiana

Sophronitis lucasiana

Sophronitis fourmerii

Sophronitis angereri

Sophronitis kettieana

Section *Microlaelia*

Deze sectie bevat slechts één vertegenwoordiger. Namelijk *Microlaelia lundii*

Die hete aanvankelijk *Bletia lundii* Rchb.f. & Warm., Otia Bot. Hamburg.: 92 (1881). Vervolgens *Laelia lundii* (Rchb.f. & Warm.) Rchb.f. & Warm., Otia Bot. Hamburg.: 92 (1881). Dan weer *Sophronitis lundii* (Rchb.f. & Warm.) Van den Berg & M.W.Chase, Lindleyana 15: 117 (2000). En tenslotte sinds 2002 *Microlaelia lundii*

Deze nieuwe naam is relatief snel ingeburgerd geraakt lijkt me. Want deze plant vind je vaak onder de correctenaam. Terwijl sommige andere 'oud'-Laelia's, nog steeds als dus benoemd worden.

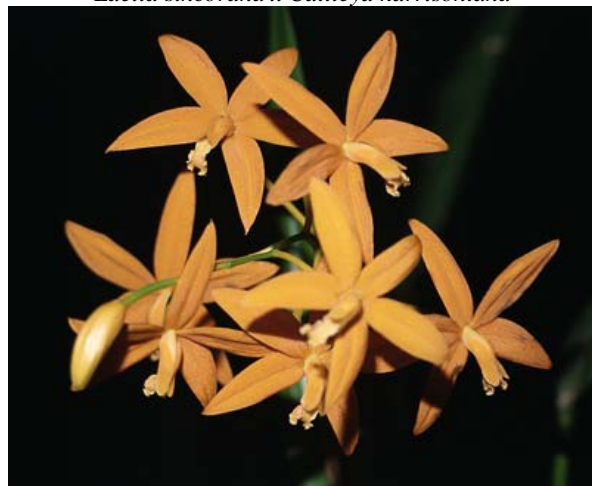
Microlaelia lundii

Vanzelfsprekend zijn er ook al heel wat hybriden gekweekt uit deze mooie kleine plantjes.

Laelia sincorana x Cattleya harrisoniana

Sophronitis x Gerhard-Santosii

Deze laatste zou overigens een natuurhybride zijn uit *Sophronitis harpophylla* en *Sophronitis kautskyi* deze beiden komen immers samen voor in Espírito Santo.

Hoe worden deze planten nu gekweekt?

In stenen potjes, met kleine steentjes als oppotmengsel. Op stukjes schors wil het ook wel lukken. Zeker een erg doorlatend mengsel, want de wortels hebben niet graag constant water aan hun voeten.

In volle zon. Ook in hun natuurlijke habitat staan ze bloodgesteld aan hevige zon. Achter glas is er wel geen zuchtje wind, dus daar wellicht toch opletten voor verbranden.

Blijkbaar doet een groot verschil qua dag en nacht temperatuur ook deugd. Het is een natuurlijke aanzet tot bloei.

In het Antwerpse ken ik succes bij Mr. De Prins, die de plantjes zowat heel de zomer buiten heeft hangen en in de winter hoog in de nok van de kas.

Wat zijn de natuurlijke vijanden?

Het mag duidelijk zijn, in droge warme omgevingen kampen vele mensen met spintmijten. Ook deze planten zijn erg gevoelig voor spint. Vaak controleren en direct ingrijpen is de boodschap.

Sophronitis reginae